

Bruksela, 28 kwietnia 2023 r.
(OR. en)

8675/23

JEUN 77
SOC 278

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Zapewnienie włączenia młodych ludzi w społeczeństwa UE: skupienie uwagi na włączeniu młodych Ukraińców – <i>Deбата orientacyjna</i>

Po konsultacjach z członkami Grupy Roboczej ds. Młodzieży prezydencja sporządziła załączony dokument informacyjny, który otworzy debatę orientacyjną na posiedzeniu Rady ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu w dniach 15–16 maja 2023 r.

Zapewnienie włączenia młodych ludzi w społeczeństwa UE:
skupienie uwagi na włączeniu młodych Ukraińców

Jednym z priorytetów tematycznych 9. cyklu unijnego dialogu młodzieżowego jest unijny cel młodzieżowy #3 „Włączające społeczeństwa”. Cel ten uwypukla szereg zasad włączenia społecznego, np. konieczność dostrzeżenia młodych ludzi doświadczających dyskryminacji z wielu przyczyn jednocześnie, równy dostęp młodych ludzi do uczenia się formalnego i pozaformalnego, a także działania informacyjne skierowane do młodzieży zmarginalizowanej. W ramach celu młodzieżowego #3 podkreślono też, że istnieje potrzeba zapewnienia większej liczby miejsc, możliwości i większych zasobów w celu zwiększenia włączenia młodych ludzi i wspierania dialogu i spójności społecznej, a przy tym również potrzeba zwalczania dyskryminacji i segregacji. Trzy podstawowe elementy strategii UE na rzecz młodzieży – *angażowanie*, *wzmacnianie pozycji* i *łączenie* – to zasadnicze obszary działań, w których należy podejmować wysiłki na rzecz umożliwienia i zapewnienia włączenia wszystkich młodych ludzi.

Młodzi ludzie w społeczeństwach europejskich nie mają obecnie równych szans. Według danych Eurostatu w 2021 r. jedna czwarta (25,3%) młodych ludzi w UE była zagrożona ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. W przypadku osób z wszystkich grup wiekowych odsetek ten był niższy i wynosił 21,7%, czyli nieco ponad jedną piątą ogółu¹. Młodzi ludzie żyjący w trudnych warunkach ekonomicznych, czy to samodzielnie, czy z rodzicami, bardziej pesymistycznie postrzegają swoją zdolność do dokonywania zmian w większości obszarów życia. Brak włączenia prowadzi do mniejszego poczucia przynależności, a także ogranicza zaufanie do instytucji. To w ramach kształtowania polityki istnieje obowiązek stworzenia młodym ludziom z wszystkich grup społecznych, zwłaszcza osobom o mniejszych szansach, bezpiecznych warunków uczestnictwa. Problemy dotyczące zdrowia psychicznego i samotność także są czynnikami, które mogą się przenikać i stać na przeszkodzie włączeniu społecznemu. Zjawiska te nasiliły się na skutek pandemii COVID-19, która miała i nadal ma ogromne konsekwencje dla młodych Europejczyków. Podczas pandemii nierówny dostęp do praw człowieka i praw społecznych dla młodych ludzi o mniejszych szansach, np. ograniczony dostęp do edukacji i opieki zdrowotnej, stał się jeszcze bardziej widoczny.

¹ Młodzi ludzie w Europie – streszczenie statystyczne, wydanie z 2022 r.

Dodatkowo, ze względu na rosyjską wojnę napastniczą przeciwko Ukrainie, wielu młodych Ukraińców znalazło się w UE tymczasowo jako przesiedleńcy i żyje w niepewności o swoją przyszłość. Obywatele Ukrainy doświadczyli konsekwencji pełnoskalowej wojny, traum i przesiedleń w wymiarze i tempie niespotykanym od czasów II wojny światowej. Prawie 4 mln osób z Ukrainy korzysta z tymczasowej ochrony w Unii Europejskiej, a dużą część z nich stanowią dzieci i młodzież. Decyzja wykonawcza Rady uruchamiająca dyrektywę w sprawie tymczasowej ochrony przyznaje młodzieży – wśród innych praw – dostęp do zatrudnienia, zakwaterowania, opieki społecznej i opieki medycznej. Ponadto dyrektywa ta przyznaje również młodym ludziom w wieku poniżej 18 lat prawo do nauki.

Aby wesprzeć ludność ukraińską uciekającą z kraju w następstwie pełnoskalowej rosyjskiej inwazji, uruchamiane są także środki unijne za pośrednictwem programu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności. Program prac Europejskiego Korpusu Solidarności na 2023 r. obejmuje „pomoc dla osób uciekających przed konfliktami zbrojnymi i innych osób dotkniętych klęskami żywiołowymi lub katastrofami spowodowanymi przez człowieka” jako nowy priorytet tematyczny scentralizowanej akcji tego programu: „zespoły wolontariuszy w dziedzinach priorytetowych”. Także Europejski Portal Młodzieżowy zawiera praktyczne informacje na temat praw i możliwości wsparcia w odniesieniu do młodych ludzi przybywających z Ukrainy.

Choć w UE wiele robi się dla osób uciekających przed wojną, tysiące młodych ludzi z Ukrainy jest w sytuacji, w której, znajdując się w nowym kraju, muszą zacząć wszystko od nowa. Dla wielu jest to wyzwanie, któremu są zmuszeni stawić czoła bez pomocy rodziny i przyjaciół. Wspieranie tych młodych ludzi poprzez zapewnienie im dostępu do edukacji i zatrudnienia oraz zajęć rekreacyjnych i danie im poczucia przynależności do wspólnoty jest sprawą pilną.

UE musi zapewnić, by młodzi ludzie mieli dostęp do praw przysługujących im zgodnie z międzynarodowymi deklaracjami i konwencjami. Wszyscy młodzi Europejczycy powinni mieć dobre warunki życiowe, perspektywy zatrudnienia, zdolność do kształtowania własnego życia. Ten ostatni aspekt obejmuje również możliwość wpływania na kształtowanie polityki i rozwój społeczeństwa. Aby sformułować najlepsze możliwe strategie polityczne, musimy jednak pamiętać, że grupa, którą definiujemy jako „młodzież”, składa się z wielu tożsamości. Różne grupy młodych ludzi mają różne umiejętności, potrzeby, opinie, zasoby i zainteresowania. Istnieją zatem różnorodne wyzwania i możliwości, z którymi należy się zmierzyć i które należy wziąć pod uwagę. Dlatego podejmując te kwestie, należy przyjąć kompleksowe podejście i opracować inkluzywne i partycypacyjne działania. Wykluczenie społeczno-ekonomiczne i demokratyczne idą w parze i takich skutków Europa nie może zaakceptować. Aby stworzyć Europę dla wszystkich młodych ludzi, należy wziąć pod uwagę wszystkie wyżej wymienione aspekty. Włączenie buduje zaufanie.

W związku z powyższym ministrowie są proszeni o zastanowienie się nad następującymi kwestiami (wypowiedzi nie powinny przekraczać 3 minut):

1. Mówiąc o włączeniu wszystkich młodych ludzi w całą UE, musimy pamiętać o heterogeniczności grupy określanej jako „ludzie młodzi”. W jaki sposób powinniśmy uwzględniać tę kwestię, formułując polityki skierowane do wszystkich młodych ludzi w naszych państwach członkowskich i na szczeblu europejskim?
2. Jakie dobre przykłady istnieją w Państwa kraju w dziedzinie zwiększania włączenia młodych ludzi o mniejszych szansach w społeczeństwo i w proces decyzyjny na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym?
3. Jakie dobre przykłady istnieją w Państwa kraju w dziedzinie zapewniania włączenia społecznego młodych ludzi, którzy przybyli tymczasowo jako przesiedleńcy z Ukrainy?